

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

9.439

Szerző:

Cím: De politieke toestand in
Hongarije

Forrás:

Standdaard

Bruxelles

1922. 11. 18.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Idő

"1922"

Személy

Helyszám

DE POLITIEKE TOESTAND IN HONGARIJE

(Van onzen correspondent)

Budapest, 18 November 1922.

Op het gebied der binnenlandsche politiek valt op het oogenblik als belangrijkste gebeurtenis melding te maken van het optreden der regeering tegenover den fascistebond, waarmede zij blijkbaar hoopt, de in wording zijnde organisatie van dezen bond in de kiem te verstikken. Of dit werkelijk gelukken zal, is de groote vraag. Oud-minister-president Friedrich, die de ziel der organisatie schijnt te zijn, is er de man niet naar, zich te laten ontmoedigen. Of het voorts voor het land gewenscht is, dat het de regeering lukt, hangt geheel daarvan af, van welk standpunt men de zaak beschouwt. Twee richtingen in de Hongaarsche politiek staan hier scherp tegenover elkander: aan de eene zijde de minister-president, graaf Bethlen, wiens krachtige persoonlijkheid de regeeringspolitiek in alle departementen beheerscht en de minister van binnenlandsche zaken, Ivan van Rákovszky, die bij deze gelegenheid opnieuw getoond heeft, eene zeer krachtige hand te bezitten. De politiek dezer beiden kan men het best bestempelen met den naam van consolideeringspolitiek en, wanneer men van meening is, dat Hongarije niets van politieke avonturen te hopen heeft, kan men zich geen beteren staatsman voor de leiding des lands denken dan Bethlen, terwijl Rákovszky steeds meer bewijst eene gouvernementeele kracht van den eersten rang te zijn. Daar tegenover staat Friedrich, een onrustige geest, die ongetwijfeld alle eigenschappen mist om het land op den weg der consolidatie te brengen. Aan den anderen kant echter is hij een man, die bereid is, wat te wagen en dat hij in dat geval ook wat aan, heeft hij destijds bewezen, toen hij met enige vastbesloten aanhangers de socialisti-

sche regeering op straat zette, welke de erfenis der bolsjewiken had aanvaard.

Wanneer hij dat toen niet had gedaan, dan zouden wij hier in Hongarije op het oogenblik nog evenzeer onder eene gecamoufleerde arbeidersdictatuur leven, als dit in Weenen het geval is. Nadat hij op die wijze den binnenlandschen vijand had overwonnen, had hij, naar hij mij voor eenigen tijd, in een onderhoud, dat ik met hem had, verklaarde, ook met den buitenlandschen vijand willen afrekenen. Destijds, zeide hij, zijn de Tsjechen op den loop gegaan voor een paar duizend georganiseerde metaalarbeiders van Bela Kun. Wanneer wij dan ook direct na de contra-revolutie met 100,000 man Opper-Hongarije waren binnengerukt, dan zouden wij daar op het oogenblik nog zitten. De andere factoren, die toen de beslissing in handen hadden, waaronder ook Horthy en Bethlen, hadden echter, naar hij zeide, alles verwacht van de argumenten, welke men in Trianon ter tafel zou brengen en meenden, dat men 't land niet in verdere avonturen mocht storten.

Hij, Friedrich, had echter van Trianon niets verwacht, en toen graaf Apponyi met een geleide van 70 deskundigen en eene groote bagage aan documenten op het punt stond zich naar Trianon te begeven, had hij tot dezen gezegd: « Wanneer je toch wilt tekenen, waartoe dan al die mensen, dan zijn een pennehouder en misschien nog eene schrijfmachine-juffrouw volkomen voldoende. »

De geschiedenis heeft intusschen Friedrich in het gelijk gesteld. Niet alleen wat betreft de bepalingen van het vredesverdrag en de uitvoering daarvan, is de proef op de som

geleverd, maar ook bij het gebeurde in het grensplaatsje Bałasgyarmat. Deze plaats, hoofdplaats van het comitaat Nógrád was oorspronkelijk evenals de naaste omgeving, aan Tsjechië toegekend. Hier nam de bevolking echter de zaak zelve ter hand, maakte de Tsjechische bezetting en de aanwezige Tsjechische beambten eenvoudig af, met het resultaat, dat de Tsjechen niet meer terugkwamen en de plaats bij Hongarije bleef.

Thans verhoudt zich Bethlen tegenover de politieke avonturen precies zooals toen en tegen diegenen, die zich daaraan wagen, wordt met de grootste gestrengheid opgetreden, misschien zelfs wel met een beetje te veel strengheid, naar het geval bewijst van den in verband met den laatsten Burgenlandschen « putsch » gevangen genomen ritmeester Von Apáthy. Deze, die zich toch in ieder geval slechts door patriotische motieven had laten geleiden bij zijne handelwijze, werd in de gevangenis dusdanig behandeld, dat hij zelfmoord beging, eene gebeurtenis, waaruit de tegenstanders der regeering natuurlijk niet hebben nagelaten, munt te slaan.

Zooveel is zeker, dat de tegenwoordige regeering nooit dulden zal, dat het land in avonturen van welken aard ook wordt gestort en ik zou niet graag willen beweren, dat zij daarin ongelijk heeft. Aan den anderen kant echter zal de geschiedenis moeten leeren, of het per slot van rekening niet toch de politieke avonturiers zullen blijken te zijn die het land zijne integriteit zullen wedergeven.

ALBERT VON BERZEVICZY

In de afgelopen dagen heeft Hongarije gelegenheid gehad, hulde te betuigen aan een man, aan wien het land en duizenden zijner inwoners veel, zeer veel te danken hebben en die bovendien, volgens de woorden van den voorzitter der Hongaarsche wetenschappelijke academie, Albert von Berzeviczy, destijds gedurende de proletariërdictatuur de eer van Europa heeft gered. Toen hier, aldus

Berzeviczy, in het hartje van Oost-Europa, ten aanschouwen van onze tot de tanden bewapende bureu, de besten des lands op de gruwelijkste wijze werden vermoord, wanneer zij er niet in slaagden, zich door de vlucht het leven te redden, waar was toen Europa? Waar was toen het Europa, welks in Parijs vergaderde Areopagus zich geroepen voelde de landkaart der wereld te herzien en volkeren als schapen van den eenen stal in den anderen te drijven? Waar was het Europa, dat thans zoo'n strenge rechter is over alle uitspattingen eener tot vertwijfeling gebrachte, gefolterde natie. Stom en onverschillig zag Europa toe bij het bloedbad, dat Bela Kun en zijne handlangers in Hongarije aanrichtten. Slechts een jong Italiaansch officier, die een order zijner superieuren toevallig in Budapest had gebracht, Guido Romanelli, en die slechts handelde volgens de ingeving van zijn edel hart, had genoeg moed, den bloeddorstigen despoot een gebiedend halt toe te roepen.

Deze officier, die mannen als oud-minister-president Sandot Wekerle, den president van het opperste gerechtshof, baron Gyula Wlassics en zoovele anderen het leven heeft gered, heeft Hongarije thans gehuldigd. In de groote koepelzaal, in wier kelders destijds de beste zonen der Hongaarsche natie de schriklijkste folteringen doorstonden, overhandigde eene commissie, onder voorzitterschap van den kardinaal-primaat en van den bovengenoemden voorzitter der academie van wetenschappen en waartoe ook een luthersche en calvinistische bisschop, benevens de opper-rabijn van Budapest behoorden, een eeresabel, waarop de woorden: « De dankbare Hongaren aan kolonel Romanelli » waren ingerift. In zijne rede herinnerde kardinaal Czernoch er aan, dat destijds het gebouw van het Italiaansche gezantschap dezelfde rol speelde als de tempel van Vesta in het oude Rome, waar de vervolgd en het « ius

asyli» konden genieten en de ook hij-zelf in dien tijd slechts onder de bescherming van dat recht zijne functies als opperherder had kunnen uitoefenen.

Ten slotte herinnerde de kardinaal eraan, dat, toen, na het mislukken der tegen-revolutionaire poging, de communisten op het punt stonden een nieuw bloedbad aan te richten en op het Októgon-tér het gepeupel reeds stond te wachten op het oogenblik, dat daar de officieren van de cadettenschool aan de lantaarnpalen, welke daar voor reeds waren aangewezen, zouden worden opgehangen, dat toen Romanelli zijne beroemde nota aan Bela Kun richtte, waarin hij verklaarde, dat deze en de leden zijner regeering gezamenlijk en elk afzonderlijk zouden worden ter verantwoording geroepen, wanneer de voorgenomen gewelddaden werkelijk mochten worden doorgevoerd.

Aan het diner, dat den Italiaanschen kolonel na afloop van de plechtigheid werd aangeboden en waaraan door de meest op den voorgrond tredende mannen op ieder gebied werd deelgenomen, behoorde een groot gedeelte van de aanwezigen tot diegenen, die toen ten tijde in de gevangenis hun verder lot afwachtten, waaronder in de eerste plaats het aanwezige lid van het koningshuis: aarts-hertog Jozef, die ter rechterzijde van den gast zat.